

Asia: VN/12439/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Hankinta-alueen kiellettyjä alueita koskeville säännöksille on esitetty kaksi eri sääntelyvaihtoehtoa. Kumpi olisi mielestänne selkeämpi?

-

Muu palaute esitysluonnoksesta.

WWF Suomi keskittyy tässä lausunnossaan metsäbiomassan kestävyyskriteereihin.

Viime vuosien aikana on todennettu useita tapauksia, joissa metsäluonnon monimuotoisuudelle erittäin arvokkaita metsiä, jopa ikimetsiä, on hakattu polttoon. Lisäksi polttoon ohjautuvan metsäbiomassan määrät ovat nousseet niin merkittävästi, että hakkuista on haittaa sekä metsäluonnon monimuotoisuudelle että metsänieluille. LUKE:n tilastojen mukaan vuonna 2023 Suomessa poltettiin kokopuu- ja rankahaketta 7,7 miljoonan kuution verran.

Nykyinen sääntely on kiistatta täysin riittämätön. Valitettavasti RED-direktiivin viimeisin päivitys ei aukotta estä kestävämmän metsäbiomassan käyttöä, mutta Suomi voisi direktiivin toimeenpanon yhteydessä korjata sääntelyn merkittäviä puutteita. Näin WWF:n mielestä tulisikin toimia.

Direktiivin toimeenpanoa valmistelleen työryhmän mietintö ei ollut yksimielinen. Valitettavasti asiantuntijoiden kriittisiä näkökulmia ei ole huomioitu riittävästi tässä lakiluonnoksessa. WWF katsoo, että lakiluonnos on niin puutteellinen, että valmistelua tulisi jatkaa uuden laajapohjaisen asiantuntijaryhmän voimin. WWF on valmis osallistumaan lain jatkovalmisteluun.

Lakiluonnoksen keskeisiä puutteita:

1. Lakiluonnoksen 10 § ei riittävän vahvasti rajaa metsäbiomassa tosiasiallisesti kestäviin jakeisiin

Lakiluonnoksen kohdassa 4b) viitataan ikimetsiin ja aarniometsiin. Nämä termit tulee korvata termeillä luonnontilaiset ja vanhat metsät, jotka on korjattu EU:n biodiversiteettistrategian suomennokseen aiemman iki- ja aarniometsien tilalle. Myös EU:n metsästrategiassa mainitaan termeinä luonnontilaiset ja vanhat metsät. WWF Suomi ja WWF Ruotsi julkaisivat tammikuussa 2025 raportin, jossa tarkastellaan eri EU politiikkojen välisiä yhteyksiä luonnontilaisten ja vanhojen metsien suojelussa. RED III direktiivi on yksi monista EU:n biodiversiteettistrategiaa toimeenpanevista laeista. Toinen vastaava EU-tason laki on Ennallistamisasetus, jossa toimeenpannaan vanhojen metsien ennallistamista. On tärkeää, että kaikissa eri lainsäädännöissä ja politiikoissa käytetään johdonmukaisesti yhtenevää termistöä.

Kestävyyskriteereissä viitataan hallituksen tulevaan päätökseen kansallisista kriteereistä vanhoille metsille. Kesällä 2024 hallitus laittoi lausunnolle esityksen, johon tuli laajasti kritiikkiä eri tutkimuslaitoksilta ja 430 tutkijaa allekirjoitti vetoituksen, jonka mukaan hallituksen esitys ei ollut tiedeperustainen. Esitys ei myöskään vastannut Euroopan komission ohjeistusta kansallisten kriteerien laatimiselle. Mikäli hallitus tekee päätöksen kansalliset kriteereistä lausunnolle laitettun esityksen mukaisesti, ei niitä voida käyttää RED III-direktiivin eikä muiden EU-lakien toimeenpanossa.

Kohdassa 4d) viitataan laajoihin avohakkuihin. WWF huomauttaa, että huomattavan suuria yhtenäisiä avohakkuita toteutetaan vieläkin Suomessa, mutta erityisen suuri puute direktiivin toimeenpanossa on sen tosiasian sivuuttaminen, että käytännössä avohakkuita tehdään usein läheisillä metsäkuvioilla ajallisesti hyvin lähekkäin. Avohakkuiden pinta-alojen arvioinnissa pitäisikin laskea kaikki liukuvan 10 vuoden ajanjakson aikana toteutetut avohakkuut, joista muodostuu kytketyneiden alueiden verkosto. Tällainen tarkastelu vastaisi paremmin metsässä elävien lajien kohtaamaa elinympäristön muutosta.

Kohdassa 4e) viitataan kuolleen puuaineksen korjuussa sovellettaviin ohjeisiin. Nykyinen ohjeistus Suomessa on hyvin puutteellinen, ja merkittäviä määriä metsäluonnon monimuotoisuudelle välttämättömiä puita korjataan tällä hetkellä polttoon. WWF ehdottaa, että kestävyyskriteeriksi asetettaisiin seuraava raja-arvo: talousmetsistä saisi korjata kuollutta puuta polttoon vain, mikäli metsään jäisi vähintään 20 kuutiota kuollutta puuta hehtaarille (tässä tarkoitetaan sellaista kuollutta puuta, jota ei koske laki metsätuhoista). Tämä voidaan pitää määränä, joka turvaa monien talousmetsissä elävän uhanalaisen lajin säilymistä.

Kohtaan 5) viitaten WWF Suomi toteaa, että viime vuosina useissa maakunnissa kestävää hakkuutasoa on LUKEn tilastojen mukaan ylitetty paikoin reippaastikin. Näillä tiedoilla ei kuitenkaan tähän asti ole ollut vaikutusta kyseisiltä alueilta hankitun puubiomassan kestävyuden arvioinnin toimeenpanoon. Tämäkin on osoitus direktiivin hyvin puutteellisesta kansallisesta toimeenpanosta, johon ei lakiluonnoksessa esitetä ratkaisua.

2. Puun käytön negatiiviset nieluvaikutukset

Lakiluonnoksen 10a § ei riittävällä tasolla ratkaise puun käytön negatiivisia nieluvaikutuksia koskevaa dilemmaa. Direktiivin artiklan 29 (pykälä 7 a ii) mukaan maan tulee esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut LULUCF-sektorin päästöt ylitä poistumia. Suomen kasvihuonekaasuinventaarion mukaan maankäyttösektori on kokonaisuudessaan päästölähde. LULUCF-Asetuksen metsänielujen vertailutasoihin nähden metsämaan nieluvelkaa kertyy arvioilta 90 Mt kaudella 2021–2025. Koska puun kokonaiskäyttö ei ole ilmastokestävää Suomessa, myöskään poltettavan puuperäisen metsäbiomassan käyttö ei ole kestävä. Tältä osin lakiluonnos on täysin puutteellinen.

3. Kaskadiperiaate

RED III-direktiivin resitaalin 10 mukaan biomassan kaskadikäyttöperiaatteen mukaisesti puubiomassaa olisi käytettävä siitä saatavan suurimman taloudellisen ja ympäristöön liittyvän arvonlisäyksen mukaisesti seuraavassa ensisijaisuusjärjestyksessä: puuperäiset tuotteet, puuperäisten tuotteiden käyttöä jatkaminen, uudelleenkäyttö, kierrätys, bioenergia ja loppukäsittely. WWF toteaa, ettei kaskadiperiaate tällä hetkellä toteudu Suomessa, sillä jalostuskelpoista puuta päätyy suoraan energiakäyttöön. Lakiluonnos ei millään tavalla korjaa tätä ongelmaa ja on siten palautettava uuteen valmisteluun.

Nordman Bernt
WWF Suomi